

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

Białystok 2025

Wstęp

Nie istnieje jedna, powszechnie uznana definicja niepełnosprawności. Definicja stosowana przez WHO przyjmuje, że do osób niepełnosprawnych zalicza się osoby z długotrwałą obniżoną sprawnością fizyczną, umysłową, intelektualną lub sensoryczną, która w interakcji z różnymi barierami może ograniczać ich pełne i efektywne uczestnictwo w życiu społecznym na równych zasadach z innymi obywatelami.

Kwestia niepełnosprawności zarówno prawnej, jak i biologicznej, jest niezwykle istotna z punktu widzenia rynku pracy. Rzutuje bowiem nie tylko na zdolność jednostki do podjęcia pracy zarobkowej, ale również na jakość zasobów pracy.

Zgodnie z art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. z 2024 roku poz. 44 z późn. zm.) niepełnosprawność definiuje się jako trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy, w stopniu: znacznym, umiarkowanym i lekkim. Z kolei w art. 12 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2024 roku poz. 1631 z późn. zm.) określono osobę niezdolną do pracy jako osobę, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. W związku z tym przez ZUS wydawane są orzeczenia o: niezdolności do pracy, niezdolności do samodzielnej egzystencji oraz celowości przekwalifikowania zawodowego.

W największej w Polsce bazie danych o gospodarce, społeczeństwie i środowisku – Banku Danych Lokalnych przechowywane są dane odnośnie osób niepełnosprawnych, które definiuje się jako „osoby, które posiadają orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub osoby, które takiego orzeczenia nie posiadają, lecz odczuwają ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku”¹.

W 2021 roku został przeprowadzony kolejny Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań (NSP 2021), mający na celu dostarczeniu najbardziej szczegółowych danych o ludności ze względu na możliwie najwięcej cech w podziale na wszystkie szczeble podziału

---

¹ <https://stat.gov.pl/metainformacje/slownik-pojec/pojecia-stosowane-w-statystyce-publicznej/241,pojecie.html>, dostęp online: 30.05.2025.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

terytorialnego kraju: ogólnokrajowym, regionalnym i lokalnym. W obszarze zainteresowań rachmistrzów realizujących te zadanie, znajdowała się m.in. kwestia sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy. W myśl decydentów NSP 2021 wśród osób niepełnosprawnych rozróżnić możemy dwa typy: „osoba niepełnosprawna tylko prawnie to osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, a nie posiada ograniczenia sprawności w wykonywaniu codziennych czynności. Osoba niepełnosprawna tylko biologicznie to osoba, która posiada wyłącznie ograniczenia sprawności w wykonywaniu codziennych czynności, a nie posiada orzeczenia o niepełnosprawności. Osoba niepełnosprawna prawnie i biologicznie to osoba, która posiada odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony, a także posiada ograniczenia sprawności w wykonywaniu codziennych czynności”².

Zarówno w jednej jak i drugiej definicji mowa jest o orzeczeniu – dokumencie potwierdzającym stan zdrowia, który w sposób szczególny ogranicza funkcjonowanie. Jednocześnie dopuszcza się możliwość nieposiadania owego dokumentu opierając się na subiektywnym odczuciu ograniczeń zdrowotnych. Definicja użytkowana na potrzeby realizacji NSP 2021 bardziej uszczegóławia i rozróżnia poszczególne grupy osób niepełnosprawnych, w tym kwestie posiadania orzeczenia.

1. Demografia

W ramach Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań w 2021 roku przebadano populację mieszkańców województwa podlaskiego (1 154 283), w tym także osoby z niepełnosprawnością. Zanotowano 161 388 osób deklarujących się jako niepełnosprawne, co stanowiło 14,0% ogółu przebadanych w województwie podlaskim. Nieznacznie wyższy odsetek respondentów z niepełnosprawnością wystąpił w skali ogólnopolskiej (odpowiednio: 38 036 118 przebadanych w całym kraju, w tym 5 447 548 z niepełnosprawnością respondentów – 14,3%). Wśród osób z niepełnosprawnością kobiety stanowiły 55,2% (89 057), a mężczyźni 44,8% (72 331), mieszkańcy miast 60,4% (97 464), a wsi - 39,6% (63 924).

---

² <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/metadane/metryka/4346?back=True#>, dostęp online: 30.05.2025

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

W porównaniu z wynikami uzyskanymi podczas poprzedniego spisu powszechnego NSP 2011, liczba mieszkańców województwa podlaskiego z niepełnosprawnością wzrosła o 22,5% (w kraju zwiększyła się o 16,0%) (Tabela 1).

Tabela 1 Podstawowe dane demograficzne z uwzględnieniem osób niepełnosprawnych według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011 i 2021

Ludność	NSP 2011	udział %	NSP 2021	udział %	wzrost/spadek 2011/2021 w %
Polska	38 511 824	100,0	38 036 118	100,0	-1,2
Polska, niepełnosprawni	4 697 048	12,2	5 447 548	14,3	16,0
woj. podlaskie	1 202 365	100	1 154 283	100	-4,0
woj. podlaskie, niepełnosprawni	131 758	11,0	161 388	14,0	22,5

Dane: Ludność. Stan i struktura demograficzno-społeczna i ekonomiczna ludności Polski w świetle wyników NSP 2021, Tabl. 21, <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>, dostęp online: 30.05.2025

Wśród osób z niepełnosprawnością dominowały osoby niepełnosprawne prawnie. Udział takich osób w ogólnej liczbie osób z niepełnosprawnością w końcu marca 2021 roku wyniósł 61,8% (99695) i w porównaniu z wynikami poprzedniego spisu zmniejszył się o 2,1 p. proc. (w Polsce spadł o 3,0 p. proc)³. Wśród 92979 osób niepełnosprawnych prawnie w wieku 16 lat i więcej było 40,1% osób o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, 33,8% - znacznym i 26,1% - lekkim. W grupie 61693 osób niepełnosprawnych tylko biologicznie 80,1% odczuwało umiarkowane ograniczenie niepełnosprawności, 17,3% - poważne, a 2,6% całkowite⁴.

W ramach NSP 2021 pozyskano dane o aktywności zawodowej osób z niepełnosprawnościami. W grupie tej największy odsetek stanowiły osoby w wieku poprodukcyjnym – 58,0% (w ogólnej zbiorowości mieszkańców woj. podlaskiego – 22,2%). Kolejną liczną grupą byli respondenci w wieku produkcyjnym w udziale 36,8%. W przypadku ogólnej zbiorowości mieszkańców województwa odsetek ten wyniósł 59,6%. Znacznie mniej

³ Stan i struktura demograficzno-społeczna ludności w województwie podlaskim – wyniki wstępne NSP 2021, Urząd Statystyczny w Białymstoku.

⁴ Ludność. Stan i struktura demograficzno-społeczna i ekonomiczna ludności Polski w świetle wyników NSP 2021, Tabl. 22, GUS: <https://stat.gov.pl/spisy-powszechne/nsp-2021/nsp-2021-wyniki-ostateczne/stan-i-struktura-demograficzno-spoeczna-i-ekonomiczna-ludnosci-polski-w-swietle-wynikow-nsp-2021,6,2.html>, dostęp online:30.05.2025

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

osób z niepełnosprawnościami było w wieku przedprodukcyjnym, w udziale 5,2% (wśród ogółu ludności – 18,2%)⁵.

2. Aktywność ekonomiczna ludności z niepełnosprawnościami w Polsce

Według wyników badania BAEL, liczba ludności z niepełnosprawnościami⁶ w Polsce wyniosła w IV kwartale 2024 roku 2 673 tys. osób (8,8% ogółu ludności w wieku 15-89 lat). Aktywnych zawodowo było 487 tys. osób z niepełnosprawnościami, w tym pracowały 472 tys. osób. Współczynnik aktywności zawodowej wyniósł 18,2%, czyli ponad 3-krotnie mniej niż dla ogółu ludności (58,9%). Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami wyniósł 17,7%, co oznacza, że na każde 100 osób z niepełnosprawnościami w wieku 16-89 lat pracowało niespełna 18 osób. Jednocześnie stopa bezrobocia rzeczywistego wśród osób z niepełnosprawnościami była o 0,3 punktu proc. wyższa (3,1%) niż wśród ogółu ludności w wieku 15-89 lat (2,8%) (Tabela 2).

Tabela 2 Aktywność ekonomiczna osób z niepełnosprawnościami w Polsce w IV kwartale 2024 roku

Wyszczególnienie	Ludność w wieku 15-89 lat ogółem	w tym osoby z niepełnosprawnościami w wieku 16-89 lat
Ludność ogółem (w tys.), w tym:	30 352	2 673
• Aktywni zawodowo (w tys.), w tym:	17 742	487
- pracujący (w tys.)	17 247	472
- bezrobotni (w tys.)	495	15
• Bierni zawodowo (w tys.)	12 610	2 186
Współczynnik aktywności zawodowej (w %)	58,5	18,2
Wskaźnik zatrudnienia (w %)	56,8	17,7
Stopa bezrobocia (w %)	2,8	3,1

Dane: „Aktywność ekonomiczna ludności Polski - 4 kwartał 2024 roku”, TABL.1.1 i 5.1 GUS <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>, dostęp online: 30.05.2025

⁵ GUS BDL, NSP 2021 Ludność. Osoby niepełnosprawne według płci, kategorii niepełnosprawności i ekonomicznych grup wieku dostęp online: <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>, dostęp online: 30.05.2025.

⁶ Zgodnie z metodologią BAEL, do osób z niepełnosprawnościami zaliczono osoby w wieku 16 lat i więcej, które mają przyznane orzeczenie o stopniu niepełnosprawności lub niezdolności do pracy. Informacje o niepełnosprawności są zbierane w BAEL wyłącznie w celu oceny sytuacji tej grupy osób na rynku pracy. Z uwagi na reprezentacyjny charakter, wielkość próby oraz zakres badania, uzyskanych wyników nie można traktować jako informacji o ogólnej liczbie osób z niepełnosprawnościami w Polsce. Dane BAEL mogą służyć wyłącznie jako źródło informacji o sytuacji tej grupy osób na rynku pracy.

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

Jak wynika z danych GUS (BAEL), aktywność zawodowa osób z niepełnosprawnościami w województwie podlaskim kształtuje się mniej korzystnie niż w kraju. Wskaźnik zatrudnienia osób z niepełnosprawnościami w wieku 16-64 lata w woj. podlaskim wyniósł w IV kwartale 2024 roku 31,1%, natomiast w skali kraju – 30,1%⁷.

3. Zmiany poziomu bezrobocia rejestrowanego osób z niepełnosprawnościami

W końcu 2024 roku liczba zarejestrowanych bezrobotnych w woj. podlaskim wyniosła 30 354 osoby i na przestrzeni lat 2014-2024 zmniejszyła się o 30 040 osób, tj. o 49,7% (w kraju spadła o 56,9%). Wraz ze spadkiem ogólnej liczby zarejestrowanych bezrobotnych w Podlaskiem, zmniejszeniu uległa liczba osób z niepełnosprawnościami o 2032 osoby, tj. o 53,5% (w kraju spadła o 54,9%). W końcu 2024 roku w województwie podlaskim zarejestrowanych było 1 769 osób z niepełnosprawnościami i stanowiły one 5,8% ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (w 2014 roku 6,3%). W skali kraju liczba osób w omawianej grupie wyniosła 49 166 osób, a jej udział w ogólnej liczbie zarejestrowanych bezrobotnych w kraju był większy niż w woj. podlaskim i wyniósł 6,3% (w 2014 roku 6,0%)⁸ (Tabela 3).

---

⁷ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>, dostęp online: 30.05.2025

⁸ <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>, dostęp online: 30.05.2025

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

Tabela 3 Zmiany liczby zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnościami na tle ogółu bezrobotnych w województwie podlaskim w latach 2014-2024 (stan w końcu roku)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Zarejestrowani bezrobotni ogółem	60394	55019	48361	39997	36786	33277	37830	33374	31185	30992	30354
w tym osoby z niepełnosprawnościami	3801	3424	3042	2572	2454	2253	1976	2253	2189	2230	1769
wzrost/spadek do poprz. roku (w liczbach)	-349	-377	-382	-470	-118	-201	-277	277	-64	41	-461
wzrost/spadek do poprz. roku (w %)	-8,4	-9,9	-11,2	-15,5	-4,6	-8,2	-12,3	14,0	-2,8	1,9	-20,7
% osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych - Podlaskie	6,3	6,2	6,3	6,4	6,7	6,8	5,2	6,8	7,0	7,2	5,8
% osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych - Polska	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	5,2	6,8	7,3	7,7	6,3

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie <https://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/statystyki-i-analazy/bezrobocie-rejestrowane>, dostęp online: 30.05.2025

W latach 2014-2020, wraz ze spadkiem ogólnego poziomu bezrobocia, obniżała się liczba osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami, w 2021 roku odnotowano wzrost tej grupy osób o 227 osób, tj. o 14,0%, a w 2022 roku ponowny spadek liczby osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami (o 64, tj. o 2,8%). W 2023 roku liczba bezrobotnych w tej grupie wzrosła (o 41, tj. o 1,9%), natomiast w roku 2024 pojawił się duży spadek tej grupy (o 461 osób, tj. o 20,7%) (Tabela 4).

Tabela 4 Zmiany w poziomie i strukturze zarejestrowanych bezrobotnych z niepełnosprawnościami wg płci i miejsca zamieszkania w województwie podlaskim w latach 2014-2024 (stan w końcu roku)

Wyszczególnienie	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami (w liczbach), w tym:	3801	3424	3042	2572	2454	2253	1976	2253	2189	2230	1769
kobiety	1524	1410	1171	1001	945	896	746	861	819	837	654
mężczyźni	2277	2014	1871	1571	1509	1357	1230	1392	1370	1393	1115
miasto	2901	2614	2291	1886	1825	1680	1479	1702	1632	1647	1327
wieś	900	810	751	686	629	573	497	551	557	583	442
Osoby bezrobotne z niepełnosprawnościami (w %), w tym:	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
kobiety	40,1	41,2	38,5	38,9	38,5	39,8	37,8	38,2	37,4	37,5	37,0
mężczyźni	59,9	58,8	61,5	61,1	61,5	60,2	62,2	61,8	62,6	62,5	63,0
miasto	76,3	76,3	75,3	73,3	74,4	74,6	74,8	75,5	74,6	73,9	75,0
wieś	23,7	23,7	24,7	26,7	25,6	25,4	25,2	24,5	25,4	26,1	25,0

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W końcu 2024 roku wśród bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami przeważali mężczyźni (1115; 63,0%). W latach 2014-2024 udział mężczyzn zwiększył się o 3,1 punktu proc. (w 2014 roku: 59,9%). Jeśli chodzi o miejsce zamieszkania, to mieszkańcy miast stanowili 75,0% osób z niepełnosprawnościami (1327), a ich udział w analizowanym okresie zmalał o 1,3 punktu proc. (w 2014 roku: 76,3%).

4. Bezrobocie rejestrowane osób z niepełnosprawnościami w 2024 roku

W końcu 2024 roku w urzędach pracy woj. podlaskiego zarejestrowanych było 1769 bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami, czyli o 461 (o 20,7%) mniej niż rok wcześniej. Jednocześnie zanotowano spadek wśród ogółu zarejestrowanych bezrobotnych (o 2,1%). Osoby z niepełnosprawnościami stanowiły w końcu 2024 roku 5,8% ogólnej liczby

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

zarejestrowanych bezrobotnych (w końcu 2023 roku – 7,2%). W ewidencji urzędów pracy pozostawało też 399 osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych jako poszukujące pracy nie pozostające w zatrudnieniu.

Tabela 5 Bezrobocie rejestrowane osób z niepełnosprawnościami w 2024 roku według województw (stan w końcu roku)

Województwo	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami	% do ogółu
POLSKA	786179	49166	6,3
LUBUSKIE	15926	1344	8,4
POMORSKIE	42924	3591	8,4
ŚLĄSKIE	62583	5046	8,1
WIELKOPOLSKIE	46625	3633	7,8
ŁÓDZKIE	53336	4093	7,7
DOLNOŚLĄSKIE	55474	4070	7,3
OPOLSKIE	19997	1467	7,3
ŚWIĘTOKRZYSKIE	32289	2124	6,6
WARMIŃSKO-MAZURSKIE	38879	2530	6,5
MAŁOPOLSKIE	60654	3611	6,0
PODLASKIE	30354	1769	5,8
PODKARPACKIE	67336	3700	5,5
MAZOWIECKIE	109020	5540	5,1
ZACHODNIOPOMORSKIE	39675	1861	4,7
LUBELSKIE	55774	2543	4,6
KUJAWSKO-POMORSKIE	55333	2244	4,1

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie <https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>, dostęp online: 30.05.2025 roku

W woj. podlaskim odsetek osób niepełnosprawnych wśród zarejestrowanych bezrobotnych wyniósł 5,8% (11. miejsce wśród województw o najwyższej wartości tego wskaźnika) i był niższy od średniej krajowej o 0,5 punktu proc.

Niepełnosprawność jest czynnikiem różnicującym terytorialnie. Odsetek niepełnosprawnych bezrobotnych w ogólnej liczbie zarejestrowanych w województwie kształtował się w przedziale od 9,0% w PUP w Suwałkach do 1,3% w PUP w Sejnach – rozpiętość udziału wyniosła 7,7 punktu proc.

Tabela 6 Bezrobotni z niepełnosprawnościami wg powiatowych urzędów pracy woj. podlaskiego w końcu 2024 roku

Powiatowy Urząd Pracy	Liczba bezrobotnych ogółem	w tym osób z niepełnosprawnościami	% do ogółu	wzrost/ spadek do poprzedniego roku (w l.)	wzrost/ spadek do poprzedniego roku (w %)
Augustów	2124	45	2,1	-17	-27,4
Białystok	10363	883	8,5	-169	-16,1
Bielsk Podlaski	915	76	8,3	-25	-24,8
Grajewo	1742	37	2,1	-27	-42,2
Hajnówka	1158	70	6,0	-3	-4,1
Kolno	1847	33	1,8	-18	-35,3
Łomża	2384	174	7,3	-71	-29,0
Mońki	861	39	4,5	-2	-4,9
Sejny	1011	13	1,3	-5	-27,8
Siemiatycze	908	26	2,9	-16	-38,1
Sokółka	2313	108	4,7	-33	-23,4
Suwałki	2151	193	9,0	-40	-17,2
Wysokie Mazowieckie	1541	22	1,4	-21	-48,8
Zambrów	1036	50	4,8	-14	-21,9
Woj. podlaskie	30354	1769	5,8	-461	-20,7

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRiPS-01 o rynku pracy

W 2024 roku we wszystkich powiatowych urzędach pracy wystąpił spadek poziomu bezrobocia, przy czym największy miał miejsce na terenie działania PUP w: Wysokiem Mazowieckiem (-48,8%), Grajewie (-42,2%), Siemiatyczach (-38,1%) i Kolnie (-35,3%).

5. Struktura bezrobocia osób z niepełnosprawnościami

Wśród bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w końcu 2024 roku w powiatowych urzędach pracy były 654 kobiety (stanowiły 37,0%) i 1115 mężczyzn (63,0%). W porównaniu do 2023 roku, przy spadku ogólnej liczby bezrobotnych z niepełnosprawnościami o 20,7%, liczba bezrobotnych kobiet z niepełnosprawnościami zmniejszyła się o 21,9%, a liczba bezrobotnych mężczyzn o 20,0%. Prawo do zasiłku posiadało 201 bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami, czyli 11,4%, podczas gdy wśród ogółu zarejestrowanych prawo do zasiłku miało 12,6%. W ciągu roku odnotowano spadek niepełnosprawnych zasiłkobiorców o 20,9% (wśród ogółu bezrobotnych zasiłkobiorców spadek o 8,5%).

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

Spośród zarejestrowanych w końcu 2024 roku bezrobotnych osób niepełnosprawnych, najliczniej reprezentowana była grupa wiekowa 45-54 lata – 30,6%, najmniej liczna była natomiast najmłodsza grupa wiekowa 18-24 lata – 5,8%.

Populację osób z niepełnosprawnościami cechuje niski poziom wykształcenia. Na koniec 2024 roku najwięcej osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych jako bezrobotne posiadało wykształcenie zasadnicze zawodowe – 31,9% oraz gimnazjalne i niższe – 29,1%. Warto zauważyć, że w strukturze bezrobotnych ogółem udziały te były niższe i wyniosły odpowiednio: 21,1% i 27,3%. Wśród osób z niepełnosprawnościami 165 osób legitymowało się dyplomami wyższych uczelni, co stanowiło 9,3% bezrobotnych tej kategorii, wobec 15,5% osób z wyższym wykształceniem wśród bezrobotnych ogółem.

Bezrobotni z niepełnosprawnościami to najczęściej osoby z lekkim stopniem niepełnosprawności - 70,6%. Umiarkowany stopień niepełnosprawności posiadało 27,9% osób, a znaczny – 1,5%. Najczęściej występujący wśród osób bezrobotnych rodzaj niepełnosprawności to: upośledzenie narządu ruchu – 31,8%, choroby psychiczne – 16,2%, choroby narządu wzroku – 9,2% oraz choroby neurologiczne – 7,7%.

W końcu 2024 roku spośród zarejestrowanych bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami najliczniejszą populację stanowiły osoby ze stażem pracy od 1 roku do 5 lat – 21,4% bezrobotnych. Zatem co piąty bezrobotny w omawianej grupie legitymował się takim stażem. Podkreślenia wymaga fakt, że w liczbie bezrobotnych z niepełnosprawnościami tylko 12,2% nie posiadało stażu pracy, a 18,1% legitymowało się stażem do 1 roku, podczas gdy odsetki te w ogólnej zbiorowości bezrobotnych były wyższe i wynosiły odpowiednio: 15,4% i 22,4%.

Wśród bezrobotnych z niepełnosprawnościami dominowały osoby poszukujące pracy powyżej 24 miesięcy – 35,3% bezrobotnych w tej grupie, a 19,3% pozostawało bez pracy przez okres 12-24 miesięcy. Łącznie nieprzerwanie przez okres 12 miesięcy i dłużej zarejestrowanych w urzędzie pracy było 966 osób z niepełnosprawnościami i stanowiły one 54,6% tej kategorii bezrobotnych. Dla porównania, dla ogółu bezrobotnych ten odsetek wyniósł 44,9%. Oznacza to, że osoby z niepełnosprawnościami, jeśli trafią do rejestrów urzędów pracy, to mają znacznie większe trudności ze znalezieniem zatrudnienia.

Szczegółowe zestawienie danych przedstawiono w Aneksie tabelarycznym.

6. Bilans bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami

W 2024 roku w urzędach pracy zarejestrowało się 2315 bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami (5,8% napływu do bezrobocia ogółem), z tego po raz pierwszy zarejestrowało się 265 osób (11,4% ogółu napływu w tej populacji), a po raz kolejny 2050 osób (tj. 88,6%). Zarówno napływ do bezrobocia osób niepełnosprawnych, jak również napływ bezrobotnych ogółem zmniejszył się w stosunku do 2023 roku o 4,9% (odpowiednio o 119 oraz o 2063 osoby).

Z ewidencji bezrobotnych wyłączono 2849 osób z niepełnosprawnościami, tj. o 491 osób więcej niż w 2023 roku. Wzrósł odpływ osób z niepełnosprawnościami o 20,8%, podczas gdy dla ogółu bezrobotnych odnotowano spadek odpływów o 3,8%. Najczęstszą przyczyną wyłączenia niepełnosprawnych bezrobotnych ze statystyk urzędów pracy były podjęcia pracy (36,9% odpływów tej subpopulacji) oraz utrata statusu osoby niepełnosprawnej (24,7%). W analizowanym okresie pracę podjęło 1050 osób w omawianej kategorii i było to o 122 osoby, tj. o 10,4% mniej niż w 2023 roku. Pracę niesubsydiowaną podjęło 850 osób (29,8% odpływów tej subpopulacji), a w ramach subsydiowanych miejsc pracy zatrudniono 200 osób (7,0% odpływów).

Wskaźnik płynności rynku pracy dla osób niepełnosprawnych, rozumiany jako stosunek liczby osób podejmujących pracę do liczby osób nowo zarejestrowanych w tym czasie, wyniósł w 2024 roku 45,4% (w 2023 roku – 48,2%). Dla porównania, dla całej zbiorowości bezrobotnych wskaźnik ten wyniósł 58,2%.

Tabela 7 "Napływy" i "odpływy" bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami w 2024 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	%	Osoby z niepełnosprawnościami	%
Bezrobotni nowo zarejestrowani "napływy",	40216	100	2315	100
- po raz pierwszy	8518	21,2	265	11,4
- po raz kolejny, w tym powracający do rejestracji:	31698	78,8	2050	88,6
- po pracach interwencyjnych	52	0,1	7	0,3
- po robotach publicznych	268	0,7	19	0,8
- po stażu	2283	5,7	68	2,9
- po przygotowaniu zawodowym dorosłych	0	0,0	0	0,0
- po szkoleniu	781	1,9	20	0,9
- po pracach społecznie użytecznych	223	0,6	28	1,2

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

Wyszczególnienie	Bezrobotni ogółem	%	Osoby z niepełnosprawnościami	%
Bezrobotni wyrejestrowani „odpływy”, w tym z powodu:	40854	100,0	2849	100,0
□ podjęcia pracy, z tego:	23389	57,3	1050	36,9
□ pracy niesubsydiowanej	19085	46,7	850	29,8
- w tym pracy sezonowej	2417	5,9	56	2,0
□ pracy subsydiowanej, w tym:	4304	10,5	200	7,0
- na miejscach pracy subsydiowanych przez PFRON	23	0,06	23	0,8
- w zakładach pracy chronionej	0	0,0	0	0,0
- w ramach prac interwencyjnych	1263	3,1	55	1,9
- w ramach robót publicznych	1041	2,5	59	2,1
- z tytułu podjęcia działalności gospodarczej	948	2,3	17	0,6
- refundacji kosztów zatrudnienia bezrobotnego	504	1,2	0	0,0
- podjęcia pracy poza miejscem zamieszkania w ramach bonu na zasiedlenie	327	0,8	4	0,1
- podjęcia pracy w ramach bonu zatrudnieniowego	0	0,0	0	0,0
- podjęcia pracy w ramach dofinansowania wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego pow. 50 r.ż.	1	0,002	0	0,0
- rozpoczęcia realizacji indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisania kontraktu socjalnego	220	0,5	22	0,8
□ rozpoczęcia szkolenia	757	1,9	20	0,7
□ rozpoczęcia stażu	2884	7,1	90	3,2
□ rozpoczęcia przygotowania zawodowego dorosłych	2	0,005	0	0,0
□ rozpoczęcia prac społecznie użytecznych	249	0,6	22	0,8
□ odmowy bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniego zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub uczestnictwa w aktywnych programach rynku pracy	260	0,6	3	0,1
□ rezygnacji ze statusu bezrobotnego lub niepotwierdzenia gotowości do pracy	2663	6,5	325	11,4
□ osiągnięcia wieku emerytalnego	801	2,0	113	4,0
□ nabycia praw emerytalnych lub rentowych	227	0,6	103	3,6
□ nabycia prawa do świadczenia przedemerytalnego	153	0,4	19	0,7
□ utraty statusu osoby niepełnosprawnej	704	1,7	704	24,7

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W 2024 roku różnego rodzaju działaniami aktywizacyjnymi objęto 332 bezrobotnych z niepełnosprawnościami, co stanowiło 11,7% (w poprzednim roku 14,9%) wyrejestrowanych osób bezrobotnych z niepełnosprawnościami (praca subsydiowana, szkolenia, staże,

Sytuacja osób z niepełnosprawnościami na rynku pracy w woj. podlaskim w 2024 roku

przygotowanie zawodowe dorosłych, prace społecznie użyteczne). Liczba zaktywizowanych osób z niepełnosprawnościami zmniejszyła się o 20, tj. o 5,7% w porównaniu do 2023 roku (352).

Największym zainteresowaniem bezrobotnych z omawianej subpopulacji cieszyły się w 2024 roku staże, które rozpoczęło 90 osób (3,2% odpływów osób z niepełnosprawnościami), roboty publiczne, które rozpoczęło 59 osób (2,1%), prace interwencyjne, w ramach których zatrudniono 55 osób (1,9%), realizacja indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisanie kontraktu socjalnego oraz rozpoczęcie prac społecznie użytecznych – po 22 osoby (0,8%).

Natomiast jeśli chodzi o największy udział osób z niepełnosprawnościami wśród ogółu bezrobotnych aktywizowanych w ramach poszczególnych form, to dotyczył on osób bezrobotnych, które rozpoczęły w 2024 roku realizację indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub podpisały kontrakt socjalny (10,0% z nich to osoby z niepełnosprawnościami), prace społecznie użyteczne (8,8%), roboty publiczne (5,7%) oraz prace interwencyjne (4,4%).

7. Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami

W 2024 roku pracodawcy zgłosili do powiatowych urzędów pracy woj. podlaskiego 664 oferty pracy dla osób z niepełnosprawnościami. Stanowiły one 3,7% wszystkich ofert będących w dyspozycji PUP (17739). Ofert pracy niesubsydiowanej było 521 (78,5%), a subsydiowanej 143 (21,5%), w tym 40 miejsc aktywizacji zawodowej (36 miejsc stażu i 4 miejsca pracy społecznie użytecznej).

W porównaniu do poprzedniego roku liczba ofert pracy kierowanych do osób z niepełnosprawnościami zwiększyła się o 131, tj. o 24,6% (w 2023 roku – spadek o 157, tj. o 22,8%). Wzrost wynikał ze zwiększenia liczby ofert pracy niesubsydiowanej o 142, tj. o 37,5%, przy jednoczesnym spadku liczby ofert pracy subsydiowanej – o 11, tj. o 7,1%. Dla porównania, ogólna liczba ofert pracy zgłoszonych do urzędów pracy zmniejszyła się w stosunku do 2023 roku o 1,8%.

Tabela 8 Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej dla osób z niepełnosprawnościami zgłoszone do PUP woj. podlaskiego w latach 2014-2024

Lata	Wolne miejsca pracy i miejsca aktywizacji zawodowej ogółem	w tym miejsca pracy tym dla osób z niepełnosprawnościami	% udział wśród miejsc pracy ogółem	Zatrudnienie lub inna praca zarobkowa dla osób z niepełnosprawnościami	Praca subsydiowana dla osób z niepełnosprawnościami	w tym miejsca aktywizacji zawodowej
2014	27824	1241	4,5	1111	312	130
2015	29386	1157	3,9	1023	323	134
2016	31022	1264	4,1	1179	231	85
2017	35083	1211	3,5	1101	253	110
2018	30699	1178	3,8	1093	205	85
2019	25077	1094	4,4	1030	170	64
2020	21043	586	2,8	528	132	58
2021	23127	714	3,1	660	166	54
2022	22613	690	3,1	647	150	43
2023	18072	533	2,9	484	154	49
2024	17739	664	3,7	624	143	40

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRiPS-01 o rynku pracy i Sprawozdania MRiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu

W analizowanym okresie odsetek miejsc pracy adresowanych do osób z niepełnosprawnościami wahał się od 4,5% w 2014 roku do 2,8% w 2020 roku. W latach 2021-2022 roku odsetek ten wyniósł 3,1%, w 2023 roku 2,9%, a w 2024 roku 3,7% i była to średnia wartość na przestrzeni analizowanych lat. Niski udział ofert pracy subsydiowanej wśród ogółu ofert pracy kierowanych do osób z niepełnosprawnościami, tj. poniżej 20,0%, odnotowano w 2019 roku - 15,5%, 2018 roku - 17,4% i 2016 roku - 18,3%. Najwyższe zaś odsetki takich ofert (powyżej 25%) wystąpiły w latach: 2014 - 25,1%, 2015 - 27,9% i 2023 - 28,9%. Udział ofert pracy subsydiowanej wśród ogółu ofert pracy kierowanych do osób z niepełnosprawnościami w 2024 roku wyniósł 21,5%.

Opracowanie:

Katarzyna Micun

Wydział Badań i Analiz

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Aneks 1 Struktura osób z niepełnosprawnością w województwie podlaskim wg ekonomicznych grup wieku - wyniki NSP 2021 (stan w dniu 31 marca)

Ludność wg ekonomicznych grup wieku*	Ludność ogółem	Udział %	Mężczyźni	Udział %	Kobiety	Udział %	Osoby z niepełno sprawnością	Udział %	Mężczyźni	Udział %	Kobiety	Udział %
przedprodukcyjny	209644	18,2	107553	19,1	102091	17,3	8353	5,2	5156	7,1	3197	3,6
produkcyjny	688437	59,6	369993	65,9	318444	53,7	59410	36,8	36008	49,8	23402	26,3
mobilny	419849	36,4	216832	38,6	203017	34,3	19911	12,3	11149	15,4	8762	9,8
niemobilny	268588	23,3	153161	27,3	115427	19,5	39499	24,5	24859	34,4	14640	16,4
poprodukcyjny	256202	22,2	84208	15,0	171994	29,0	93625	58,0	31167	43,1	62458	70,1
Ogółem	1154283	100,0	561754	100,0	592529	100,0	161388	100	72331	100	89057	100

Dane: GUS BDL, NSP 2021 Ludność Osoby niepełnosprawne według płci, kategorii niepełnosprawności i ekonomicznych grup wieku,
<https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/podgrup/temat>, dostęp online: 30.05.2025

*) Od 15 lat

Wojewódzki Urząd Pracy w Białymstoku

Aneks 2 Struktura bezrobotnych osób z niepełnosprawnościami zarejestrowanych w powiatowych urzędach pracy woj. podlaskiego w końcu 2024 roku

Wyszczególnienie	Liczba bezrobotnych ogółem	Struktura %	w tym osoby z niepełnosprawnościami	Struktura %
Ogółem	30354	100	1769	100
kobiety	13186	43,4	654	37,0
mężczyźni	17168	56,6	1115	63,0
z prawem do zasiłku	3810	12,6	201	11,4
bez prawa do zasiłku	26544	87,4	1568	88,6
wieś	11588	38,2	442	25,0
miasto	18766	61,8	1327	75,0
wg wieku				
18-24 lat	3742	12,3	103	5,8
25-34 lat	7257	23,9	204	11,5
35-44 lat	7961	26,2	330	18,7
45-54 lat	6283	20,7	541	30,6
55-59 lat	3008	9,9	341	19,3
60 lat i więcej	2103	6,9	250	14,1
wg wykształcenia				
wyższe	4696	15,5	165	9,3
policealne i średnie zawodowe/branżowe	6981	23,0	352	19,9
średnie ogólnokształcące	3964	13,1	172	9,7
zasadnicze zawodowe	6418	21,1	565	31,9
gimnazjalne i poniżej	8295	27,3	515	29,1
wg stażu pracy (lata)				
do 1 roku	6806	22,4	321	18,1
1-5	7964	26,2	379	21,4
5-10	4584	15,1	271	15,3
10-20	3864	12,7	316	17,9
20-30	1828	6,0	183	10,3
30 lat i więcej	645	2,1	84	4,7
bez stażu	4663	15,4	215	12,2
wg czasu pozostawania bez pracy (mies.)				
do 1 mies.	2615	8,6	109	6,2
1-3	4843	16,0	231	13,1
3-6	4450	14,7	198	11,2
6-12	4830	15,9	265	15,0
12-24	5053	16,6	341	19,3
pow. 24	8563	28,2	625	35,3
wg stopnia niepełnosprawności				
znaczny	x	x	26	1,5
umiarkowany	x	x	494	27,9
lekki	x	x	1249	70,6
wg rodzaju niepełnosprawności				0,0
upośledzenie umysłowe	x	x	53	3,0
choroby psychiczne	x	x	287	16,2
zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	x	x	96	5,4
całościowe zaburzenia rozwojowe	x	x	35	2,0
choroby narządu wzroku	x	x	163	9,2
upośledzenia narządu ruchu	x	x	562	31,8
epilepsja	x	x	66	3,7
choroby układu oddechowego i układu krążenia	x	x	117	6,6
choroby układu pokarmowego	x	x	27	1,5
choroby układu moczowo-płciowego	x	x	44	2,5
choroby neurologiczne	x	x	136	7,7
inne	x	x	165	9,3
nieustalony	x	x	18	1,0

Dane: opracowanie WUP w Białymstoku na podstawie Sprawozdania MRiPS-01 o rynku pracy i Sprawozdania MRiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu